

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/102/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121208290
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:4121208290.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, v spore žalobcu: X. T., nar. X.X.XXXX, bytom B. XXX/X, XXX XX B., zastúpeného: JUDr. Juraj Gajdoš, advokát, IČO: 53 533 801, so sídlom Hornočermánska 1630/39A, 949 01 Nitra, proti žalovanému: O. L., nar. XX.X.XXXX, bytom L. W. XXX/XX, XXX XX P. Z., t. č. ÚVV a ÚVTOS B., zastúpenému: JUDr. Martin Endrödy, IČO: 42 119 596, so sídlom Štúrova 43, 949 01 Nitra, o zaplatenie bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a iné, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa zo 01. júna 2022 pod č.k. 19C/29/2021-74 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej vyhovujúcej časti v I., II. výroku p o t v r d z u j e .

II. Mení rozsudok vo IV. výroku v časti náhrady trov konania tak, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo vyhovujúcej časti I.,II. výroku rozsudku v celom rozsahu. Žalovaný má voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v zamietajúcom výroku v III. výroku rozsudku.

III. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol:

„ I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 7 632 eur titulom náhrady škody na zdraví, úrok z omeškania 5 % ročne zo sumy 7 632 eur od 18.11.2021 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 41,40 eura, a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

III. V prevyšujúcej časti sa žaloba zamietá.

IV. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 13,58 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou Okresnému súdu Nitra dňa 16.7.2021 a doplnenou na základe výzvy súdu dňa 13.8.2021 domáhal, aby súd zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť mu sumu vo výške 12 783 eur titulom náhrady škody, sumu vo výške 500 eur titulom náhrady trov konania a sumu vo výške 230 eur titulom ostatných nákladov. Poukázal na rozhodnutie vydané Okresným súdom Nitra pod sp. zn. 6T/80/2019, ktorým bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona a trestného činu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Konaním žalovaného mu bola spôsobená škoda na zdraví. Nárok náhradu škody na zdraví uplatnil s poukazom na lekársky posudok MUDr. Y. O. zo dňa 14.4.2020, lekársky posudok MUDr. Y. W. zo dňa 12.5.2020 a lekársky posudok MUDr. Y. U. zo

dňa 15.5.2020. Ďalej žiadal zaplatiť náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré mu vznikli v súvislosti s trestným konaním vo výške 500 eur , nárok na náhradu škody ako tzv. ostatné náklady.

1.2.Z vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav:

Rozsudkom Okresného súdu Nitra pod č. k. 6T/80/2019-324 zo dňa 14.12.2020 bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Trestného zákona, prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písmeno a) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že dňa 19.10.2018 okolo 20:30 hod. v B., na Y. ulici č. X na parkovisku pred zimným štadiónom pod vplyvom alkoholu fyzicky napadol X. T. tým spôsobom, že po predchádzajúcom slovnom a fyzickom konflikte počas toho, ako X. T. vstával zo zeme, ho jedenkrát kopol do hlavy, v dôsledku čoho X. T. stratil vedomie, čím mu spôsobil posunutú zlomeninu jarmového komplexu, drobné epidurálne krvácanie s drobným ložiskom pomliaždenia mozgu v spánkovej oblasti vpravo a otras mozgu a poranenie šiesteho hlavového nervu a jeho obrnu, v dôsledku čoho došlo k vzniku dvojitého videnia a poúrazovému rozšíreniu zrenice na pravom oku, ktoré zranenia si vyžadujú dobu liečenia viac ako 6 týždňov. Okresný súd Nitra v tomto rozsudku uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi ako poškodenému spôsobenú škodu vo výške 8 299,80 eura a so zvyškom nároku na náhradu škody žalobcu odkázal na civilný proces. Krajský súd v Nitre rozsudkom pod č. k. 2To/24/2021-424 zo dňa 14.7.2021 rozsudok súdu 1. stupňa vo výroku treste a vo výroku o náhrade škody vo vzťahu k poškodenému X. T. zrušil. Dospel k záveru, že súd 1. stupňa nemal o náhrade škody poškodeného X. T. vôbec rozhodovať. Bolo zistené, že poškodený mal v prípravnom konaní splnomocnenca. Pri výsluchu dňa 24.10.2018 si riadne náhradu škody neuplatnil, neuviedol dôvod , jej výšku, ani dôvod, z akého si ju uplatňuje a neurobil tak ani po oboznámení sa s výsledkami vyšetrovania dňa 20.9.2019, kde jeho splnomocnený zástupca uviedol iba, že si „bude“ uplatňovať škodu na zdraví, ktorej vyčíslenie nie je možné, keďže znalec sa vyjadril, že bodové hodnotenie vie vyčísliť až rok od úrazu.

V rámci súvisiaceho trestného konania bol v prípravnom konaní MUDr. P. L. dňa 11.12.2018 vypracovaný znalecký posudok č. 108/2018 vo veci posúdenia zranení žalobcu. Zo záveru znaleckého posudku vyplýva, že poškodený utrpel pri úraze poranenia hlavy, a to posunutú zlomeninu jarmového komplexu (zlomenina prechádzajúca cez dolnú časť očnénice v mieste hornej čeľuste, spánkový výbežok a čelový výbežok) s dvojitým videním. Zlomenina si vyžadovala operáciu dňa 25.10.2018. Znalec konštatoval, že k trvalým následkom sa môže vyjadriť až po roku od úrazu, kedy bude ustálený zdravotný stav poškodeného. Vzhľadom na súčasné poranenie oko-hybných svalov pravého oka, k trvalým následkom sa musí vyjadriť súdny znalec z oblasti oftalmológie - očnému lekárstvu. Poranenie znalec kvalifikoval ako úraz ľahký. Iná je však právna kvalifikácia a doba liečenia spočívajúca v obmedzení v bežnom spôsobe života viac ako 6 týždňov.

Zo znaleckého posudku MUDr. Q. U. zo dňa 25.4.2019 vypracovaného počas prípravného konania vyplynulo, že u žalobcu bola CT vyšetrením potvrdená zlomenina zygomaticomaxilárneho komplexu, ktorá bola chirurgicky riešená operáciou dňa 25.10.2018. Žalobcovi bolo robené MR vyšetrenie, ktoré potvrdilo početné zlomeniny tvárového skeletu a kalvy. Vzhľadom na typ poruchy hybnosti pravého bulbu, t. j. pri priamom pohľade sa videnie nedvojí, pravý bulbus sa hýbe nahor aj nadol, kompletne viazne pri pohľade doprava, ide o poranenie šiesteho hlavového nervu. Na verifikovanie diagnózy paréza n. abducens bolo žalobcovi doporučené doplniť neurologické vyšetrenie, ktoré žalobca absolvoval dňa 2.1.2019, kde bola diagnóza obrny n. abducens potvrdená. Pri poškodení nervu abducens dochádza k vzniku diplopie, čiže dvojitého videnia. V dokumentácii žalobcu je uvedené aj poúrazové rozšírenie zrenice na pravom oku, v dôsledku čoho je viditeľná nerovnaká šírka zreníc. Znalkyňa u žalobcu konštatovala pomaly prebiehajúcu regeneráciu nervových vlákien, pretrvávajúce dvojité videnie menšieho rozsahu s tým, že jeho zdravotný stav ešte nie je ustálený a zranenie nie je úplne vyliečené. Na otázku, či zranenia zanechajú u poškodeného trvalé následky, ak áno aké znalkyňa uviedla, že k trvalým následkom je možné vyjadriť sa až po roku od úrazu, kedy bude ustálený zdravotný stav poškodeného. Z uznesenia vyšetrovateľa OR PZ v Nitre ČVS: ORP - 124/VYS-NR-2019 zo dňa 30.4.2019 zistil, že ním bolo žalovanému podľa § 206 ods. 1 Trestného zákona vznesené obvinenie zo zločinu ulženia na zdraví v súbehu s prečinom výtržníctva, pretože dňa 19.10.2018 v čase okolo 20:30 hod. na parkovisku pred zimným štadiónom v B. fyzicky napadol poškodeného X. T., spôsobil mu zranenia ďalej popísané v predmetnom uznesení s dobou liečenia 7 týždňov, poúrazové rozšírenie zrenice v pravom oku spôsobené subdurálnym hematómom s dobou liečenia v tomto prípade viac ako 6 mesiacov, kedy je nepriaznivá prognóza s možnosťou trvalých následkov, obmedzenie na bežnom sôsobe života naďalej trvá.

Dňa 30.4.2019 vydal vyšetrovateľ OR PZ v B. upovedomenie o vznesení obvinenia podľa § 206 ods. 2 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že dňa 30.4.2019 bolo osobe O. L. vznesené obvinenie podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku pre zločin ublíženie na zdraví podľa § 155/1 Trestného poriadku v súbehu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1a) Trestného zákona.

Z lekárskeho posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia vypracovaného MUDr. Y. W. dňa 12.5.2020 vyplýva ohodnotenie bolestí žalobcu spolu 35 bodmi (položka 4 - pomliaždenie tváre - 5 bodov a položka 14a - zlomenina jarmovej kosti - 30 bodov) a ohodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu 400 bodmi (položka 271 - traum. porucha okohybných svalov, diplopia - 350 bodov a položka 275 - rozšírenie a ochrnutie zrenice - 50 bodov).

V lekárskom posudku o bolestnom a sťažení spoločenského uplatnenia lekárov MUDr. Y. O. a MUDr. L. W. zo dňa 14.4.2020 vyplýva ohodnotenie bolestí žalobcu spolu 235 bodmi za nasledovné diagnózy: položka 10a - zlomenina čelovej kosti - 35 bodov, položka 11b - zlomenina očnice hornej, dolnej i bočnej steny - 80 bodov, položka 16 - zlomenina prednej steny čeľuste - 30 bodov, 18b3 - zlomenina zygomatokomaxilárneho komplexu - 60 bodov.

Ďalej uviedol doklady predložené žalobcom k uplatneným nárokom z titulu liečenia a trov zastúpenia.

1.3. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 420 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), § 442 ods. 1, 3 OZ, 444 OZ, § 2 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (zákon č. 437/2004 Z. z.), § 2 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. § 5 ods. 1, 2, 4 zákona č. 437/2004 Z. z., § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z., § 1 Opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. S05091-OL-2018 zo 16. mája 2018 o ustanovení výšky náhrady za bolesť a výšky náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia na rok 2018, § 100 ods. 1 OZ, § 106 ods. 1, 2 OZ, § 112 OZ, § 46 ods. 3 Trestného poriadku, § 206 ods. 1 Trestného poriadku a ako prvoradou sa zaoberal vznesenou námietkou premičania žalovaného.

1.4. V časti nároku za bolestné uviedol, že žalobcove zranenia boli ustálené v rámci trestného konania po vypracovaní znaleckých posudkov MUDr. L. a MUDr. U.. Kto mu zranenia spôsobil, sa dozvedel najneskôr z uznesenia o vznesení obvinenia, ktoré bolo doručené jeho právnej zástupkyňi 19.06. 2019. Najneskôr dňa 19.6.2019 sa dozvedel o tom, kto mu zranenia spôsobil a v akom rozsahu. Týmto dňom mu začala plynúť dvojročná premičacia doba na uplatnenie nároku na náhradu bolestného. Premičacia doba uplynula najneskôr 19.6.2021. Žalobu na súd doručil 16.7.2021, jeho nárok na náhradu bolestného je premičaný. Preto v tejto časti žalobu zamietol

1.5. K ustanoveniu §112 OZ uviedol, že žalobca si v trestnom konaní škodu neuplatnil riadne, čo je jednou z podmienok spočívania premičacej doby. Z rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 2To/24/2021424 mal preukázané, že hoci bol v prípravnom konaní zastúpený splnomocnencom, si pri svojom výsluchu dňa 24.10.2018 nárok na náhradu škody riadne neuplatnil, keď neuviedol jej výšku, dôvod, z akého si tento nárok uplatňuje a neurobil tak ani pri oboznamovaní sa s výsledkami vyšetrovania dňa 20.9.2019.

1.6. Vo vyhovujúcej časti priznaného sťaženia spoločenského uplatnenia uviedol, že znalci (T. L. a MUDr. U.) v čase podania posudkov (ZP MUDr. L. z 11.12.2018, ZP MUDr. U. z 25.4.2019), zdravotný stav žalobcu nepovažovali za ustálený. K ustáleniu zdravotného stavu žalobcu došlo najskôr 1 rok po úraze, teda 19.10.2019. Žaloba bola podaná dňa 16.7.2021, v rámci subjektívnej dvojročnej premičacej doby.

1.7. V časti náhrady škody uplatnenej titulom náhrady nákladov, ktoré mal žalobca vynaložiť v súvislosti s trestným konaním posudzoval kombinovanú subjektívnu 2 ročnú premičaciu dobu a trojročnú premičaciu dobu. Žalobca predložil viacero listinných dokladov preukazujúcich jeho výdavky. Cestovný lístok Regiojet X. - P. s dátumom 12.12.2018, e-ticket B. - X. X. s dátumom 19.11.2018, príjmový pokladničný doklad k vystaveniu lekárskeho posúdenia MUDr. Y. U. zo dňa 13.5.2020, príjmový pokladničný doklad a faktúra za vyhotovenie lekárskeho posudku Fakultnej nemocnice B. zo dňa 15.4.2020, príjmové pokladničné doklady vystavené JUDr. Q. V., advokátkou zo dňa 5.11.2018 a zo dňa 27.12.2018. Nárok na zaplatenie trov konania a ostatných nákladov, s výnimkou nákladov za vyhotovenie lekárskeho posudkov, vyhodnotil za premičaný. V prípade vynaloženia uvedených nákladov žalobca najneskôr

dňom ich vynaloženia musel mať vedomosť o tom, že mu takéto náklady vznikli. Vedomosť o tom, kto mu škodu spôsobil, nadobudol najneskôr z uznesenia o vznesení obvinenia žalovanému. Nárok na náhradu nákladov, ktoré vynaložil v období viac ako dva roky pred podaním žaloby je premlčaný. V období dva roky pred podaním žaloby boli žalobcom vynaložené len náklady na vypracovanie lekárskeho posudku v celkovej výške 41,40 eura, v tejto časti právo nie je premlčané.

1.8. V ďalšej časti sa súd prvej inštancie zaoberal predpokladmi vzniku nároku na náhradu škody. Skonštatoval, že bol splnený protiprávny úkon, existencia škody a príčinná súvislosť. Žalobca preukázal, že mu vznikla škoda v celkovej výške 7 673,40 eura (škoda na zdraví 7 632 eur + majetková škoda 41,40 eura), za ktorú žalovaný zodpovedá. Na zaplatenie tejto sumy žalovaného zaviazal. Nárok na zaplatenie sumy vo výške 5 151,60 eura požadovaný titulom bolestného, zamietol pre premlčanie. Zaplatenie sumy vo výške 500 eur titulom nároku na náhradu nákladov za právne zastupovanie žalobcu v trestnom konaní považoval za premlčaný. Bol nepreukázaný, z uvedených príjmových pokladničných dokladov vôbec nevyplýva, aké právne služby mali byť žalobcovi advokátkou JUDr. Q. V. poskytnuté. Okrem priznanej sumy vo výške 41,40 eura ako nákladov za vypracovanie lekárskeho posudku, z dôvodu premlčania zamietol nárok žalobcu uplatňovaný titulom tzv. ostatných nákladov. Žalobca dostatočne tieto tzv. ostatné náklady nevymedzil a nevyšpecifikoval. V žalobe síce uviedol, že žiada priznať náklady za liečbu, lieky a cestu do V.. Neuviedol aké lieky a akú liečbu mal podstúpiť, koľko presne peňažných prostriedkov mal vynaložiť za jednotlivé položky. Zo žaloby a ani z ďalších vyjadrení vôbec nie je zrejmé, prečo mal byť vyšetrený v V., aký firemný lekár ho mal posudzovať a či jeho zdravotný stav vôbec takýto lekár posúdil. Žalobca tieto skutočnosti nepreukázal napriek tomu, že žalovaný nepreukázanie nároku na zaplatenie požadovanej sumy „ostatných nákladov“ namietal. Žalobu o zaplatenie sumy 188,60 eura (požadovaných 230 eur - priznaných 41,40 eura = 188,60 eura) preto zamietol.

1.9. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že žalobca sa domáhal priznania nároku na zaplatenie úrokov z omeškania zo sumy bolestného a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sadzbe 5 % ročne, zo sumy 4 483,80 eura od 15.4.2020 do zaplatenia a vo výške 5 % ročne zo sumy 8 299,80 eura od 13.5.2020 do zaplatenia.

1.10. Citoval ustanovenia § 517 ods. 1 prvej vety Občianskeho zákona, ods. 2, § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a návrhu žalobcu na zaplatenie úrokov z omeškania vyhovel, ale nie v celom rozsahu. Žalobca nárok na zaplatenie úrokov z omeškania riadne neodôvodnil, vôbec nešpecifikoval, prečo žiada zo sumy 4 483,80 eura úroky z omeškania od 15.4.2020 a zo sumy 8 299,80 eura od 13.5.2020. Z obsahu spisu zrejmé, že ide o dátumy nasledujúce po vypracovaní lekárskeho posudku. Len na základe takto zistenej súvislosti žalobcovi nie je možné nárok na úroky z omeškania priznať. Nárok na zaplatenie zákonných úrokov z omeškania mu vznikne až v prípade, ak je žalovaný v omeškaní s plnením svojej peňažnej povinnosti. Len samotné vypracovanie lekárskeho posudku neznamená, že žalovaný sa dostáva do omeškania s plnením. V čase, kedy boli lekárske posudky vypracované, totiž žalovaný nemusel mať (a podľa názoru súdu ani nemal) vedomosť o tom, ako boli bolesti žalobcu a náhrada jeho spoločenského uplatnenia ohodnotené, aký počet bodov mu bol pridelený a teda nemal vôbec vedomosť o tom, že je povinný žalobcovi nejaký peňažný nárok zaplatiť. Žalobca súdu nepreukázal, že pred podaním žaloby v tejto veci žalovaného vyzval na plnenie, resp. akýmkoľvek iným spôsobom si voči nemu uplatnil svoj nárok na zaplatenie náhrady škody. Žalobca prvýkrát vzniesol voči žalovanému požiadavku na zaplatenie sumy 12 783,60 eura (4 483,80 eura + 8 299,80 eura) až v tomto konaní, podanou žalobou. V súlade s ustanovením § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právny predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal. Splatnosť nároku nastala prvý deň po tom, čo bol žalovaný vyzvaný na plnenie. Pokiaľ žalobca žalovaného k plneniu nevyzval, nemohol sa žalovaný dostať s plnením svojej povinnosti do omeškania. Žalovanému bola žaloba doručená dňa 16.11.2021. Povinnosť žalovaného nárok žalobcu uspokojiť mu vznikla dňom nasledujúcim, teda dňom 17.11.2021. Žalovaný tento nárok neuspokojil, preto sa ďalším dňom 18.11.2021 dostal do omeškania a žalobcovi vznikol voči nemu nárok na zaplatenie úroku z omeškania. Vzhľadom na uvedené žalobcovi priznal nárok na zaplatenie úrokov z omeškania v zákonnej sadzbe vo výške 5 % ročne, čo v je v súlade s § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. počnúc dňom 18.11.2021, len zo sumy priznanej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia. Vo zvyšnej časti nárok na zaplatenie úrokov z omeškania zamietol.

1.11. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 CSP a uviedol, že žalobca sa žalobou domáhal zaplatenia sumy vo výške 13 513 eur (12 783 eur titulom náhrady škody na zdraví + 500 eur titulom

náhrady trov právneho zastupovania + 230 eur titulom ostatných nákladov). Bola mu priznaná suma 7 673,40 eura (7 632 eur + 41,40 eura) a v tejto časti konania bol úspešný (56,78 % z predmetu sporu). V zostávajúcej časti konania o zaplatenie sumy vo výške 5 839,60 eura bola žaloba zamietnutá (43,21 % z predmetu sporu). Čistý úspech žalobcu je v rozsahu 13,58 % (56,79 % - 43,21 % = 13,58 %) a v tejto časti mu súd priznal i náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

2.1. Žalovaný podal proti rozsudku v jeho vyhovujúcej časti odvolanie. Uviedol, že za deň počiatku plynutia subjektívnej premlčacej lehoty v zmysle § 106 OZ sa považuje deň ustálenia zdravotného stavu poškodeného, keď už možno objektívne urobiť bodové hodnotenie a to výlučne k vystaveniu posudku na základné bodové hodnotenie sťaženia spoločenského uplatnenia a náhrady za bolesť.

Rozsudok považoval za protirečivý.

Súd prvej inštancie napadnutého rozsudku uviedol, že k ustáleniu zdravotného stavu došlo najneskôr k času, kedy znalci vypracovali znalecké posudky a potom, že zároveň k nepreukázaniu zo strany žalobcu, že sa na jeho zdravotnom stave po vypracovaní čokoľvek menilo a najmä, že k ustáleniu jeho zdravotného stavu malo dôjsť neskôr až po vypracovaní predmetných posudkov. Uviedol, že v čase vypracovania znaleckých posudkov MUDr. L. a MUDr. U. v prípravnom konaní, znalci vedeli určiť rozsah zranení žalobcu. Zdravotný stav žalobcu preto musel byť v tom čase ustálený. Žalobca nepreukázal, že po vypracovaní znaleckých posudkov sa na jeho zdravotnom stave čokoľvek menilo, že k ustáleniu jeho zdravotného stavu malo dôjsť až neskôr po vypracovaní predmetných posudkov. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je zrejmé, že súd prvej inštancie mal najneskôr pri vypracovaní znaleckých posudkov zdravotný stav poškodeného za ustálený v celom rozsahu, bolestné aj sťaženie spoločenského uplatnenia. O ustálení zdravotného stavu svedčí, že po vypracovaní znaleckého posudku MUDr. U. žalobca neabsolvoval žiadne operácie a nepredložil ani žiadne lekárske nálezy resp. absolvované vyšetrenia po 25.04.2019. Vo vzťahu k ne/premlčaniu sťaženia spoločenského uplatnenia súd prvej inštancie následne dôvodil rozpore s predchádzajúcim svojím názorom o ustálení zdravotného stavu žalobcu k času vypracovania znaleckých posudkov, že k premlčaniu tohto nároku nedošlo. Nestotožnil sa s jeho názorom.

2.2. Ďalej namietal, že predložené lekárske posudky nie sú riadne vyplnené, nespĺňajú ani formálnu stránku a ani nemajú predpísané náležitosti (§ 8 zákona č. 437/2004 Z.z.). Lekársky posudok z 12.05.2022 MUDr. U. a MUDr. W. predložený žalobcom neobsahuje dátum vzniku poškodenia na zdraví ani miesto, kde vzniklo poškodenie. Súd prvej inštancie sa k tejto námietke nevyjadril. Uvedení lekári neboli oprávnení vydať predmetné lekárske posudky o.i. i z dôvodu, že neboli oboznámení ani so znaleckými posudkami vyhotovenými v trestnom konaní. Neboli oprávnení ich vydať s poukazom na ust. § 7 zákona č. 437/2004 Z. z.. Určenie výšky nároku na náhradu škody a za sťaženie spoločenského uplatnenia je závislé na znaleckom posudku. Citoval ustanovenie § 7 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z.. Uviedol, že z lekárskeho posudku z 12.05.2022 MUDr. U. a MUDr. W. nevyplýva, že MUDr. W. je primár oddelenia oftalmológie FN v B., alebo prednosta alebo jeho zástupca. Súd prvej inštancie sa k tejto námietke nevyjadril.

2.3. Ďalej citoval ustanovenie § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z., k jeho námietke sa súd nevyjadril.

2.4. V závere namietal rozhodnutie v časti náhrady trov konania. Uviedol, že uplatnené nároky žalobcu, náhrada za bolestné a náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sú dva samostatné nároky, ku ktorým ohľadne náhrady trov konania mal súd prvého stupňa pristupovať samostatne a teda priznať mu nárok na náhradu trov konania vo výške 100% za žalovaný nárok z titulu náhrady bolestného vo výške 5 151,60 eura, ktorý bol zamietnutý z dôvodu jeho premlčania.

Navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že žalovaným napadnuté výroky rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 01.06.2022 z č.l. 19C/29/2021-74 zruší a zároveň žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietne a prizná žalovanému voči žalobcovi nárok na náhradu trov prvostupňového ako aj odvolacieho konania v rozsahu 100%.

3.1. Žalobca podal písomné vyjadrenie k odvolaniu žalovaného. Uviedol, že žalovaným citované závery súdu k začatiu plynutia premlčacej lehoty a k jej uplynutiu sa viažu výlučne na nárok na náhradu za bolestné, ktorý súd výrokom III. rozsudku zamietol. To, že v čase vypracovania znaleckých posudkov MUDr. L. zo dňa 11.12.2018 a MUDr. U. zo dňa 25.04.2019 bol zdravotný stav ustálený na účely

vypracovania posudku o bolestnom nevyučuje, že jeho zdravotný stav v tom čase nebol ustálený na účel vypracovania posudku o bodovom ohodnotení sťaženia spoločenského uplatnenia. Pri oboch nárokoch je pre začiatok plynutia premlčacej lehoty podstatný moment ustálenia zdravotného stavu, pri nároku na bolestné ide o ustálenie z hľadiska bolesti vo forme rozsahu zranení či operačného zákroku, a pri nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, tzv. trvalých následkov, ide o ustálenie zdravotného stavu z hľadiska dlhodobého vývoja poškodenia zdravia. Uvedené vyplýva z § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „zákon č. 437/2004“), podľa ktorého „Lekársky posudok sa vydáva, len čo zdravotný stav poškodeného možno považovať za ustálený; ak ide o sťaženie spoločenského uplatnenia, spravidla až po uplynutí jedného roka od poškodenia na zdraví.“ Súd prvej inštancie správne v odseku 39 rozsudku konštatoval, že „Iné je však právne posúdenie premlčania vo vzťahu k nároku na zapltenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia“ a správne poukázal na závery znaleckých posudkov MUDr. L. zo dňa 11.12.2018 a MUDr. U. zo dňa 25.04.2019 v ktorých je explicitne uvedené, že k trvalým následkom sa môžu vyjadriť až po roku od úrazu, kedy bude ustálený zdravotný stav poškodeného. Súd nárok žalobcu na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia posúdil správne. Tvrdenie, že zdravotný stav žalobcu bol na účely ohodnotenia sťaženia spoločenského uplatnenia ustálený už v čase vypracovania znaleckých posudkov MUDr. L. zo dňa 11.12.2018 a MUDr. U. zo dňa 25.04.2019 priamo vypracajú samotné znalecké posudky MUDr. L. zo dňa 11.12.2018 a MUDr. U. zo dňa 25.04.2019.

3.2. K námietkam o nedostatkoch lekárskeho posudku, neaplikácii § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z. uviedol, že žalobca v podstate namieta nezodôvodnenie rozhodnutia tvrdiac, že súd prvej inštancie sa jeho námietkami nezaoberal. Rozsudok je dostatočne odôvodnený a spĺňa zákonné náležitosti. Lekárske posudky boli spracované riadne - posudzujúcimi lekármi, t.j. lekármi, ktorí ho naposledy liečili v súvislosti s poškodením na zdraví. Predloženými lekárskeho posudkami preukázal výšku škody spôsobenej žalovaným. Žalovaný nepreukázal nesprávnosť alebo nedôvodnosť záverov uvedených v predložených lekárskeho posudkoch. Mal právo predložiť vlastný lekárskeho posudok. Citoval ustanovenie § 7 ods. 4, 6 zákona 437/2004 Z.z.. Žalovaný iný posudok nepredložil. Námietku o uzatvorení dohody o urovaní podľa § 6 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. považoval za nedôvodnú, pretože sa vzťahuje iba na mimoriadne zvýšenie náhrady sťaženia spoločenského uplatnenia. Z citovaného ustanovenia nevyplýva, že pred konaním na súde musí obligatórne prebehnúť konanie u poskytovateľa náhrady, tak ako je tomu napríklad v konaní o náhradu škodu spôsobenej orgánom verejnej moci, ale konanie o uzavretie dohody je formulované ako fakultatívne (poskytovateľ náhrady a poškodený môžu uzatvoriť dohodu o náhrade), pričom zákon ani neustanovuje subjekt, ktorého zaťažuje iniciovanie takého „dohodovacieho konania“. Preto nemožno poškodeného sacionovať za nesplnenie povinnosti, ktorú mu zákon ani neuložil. Ustanovenie § 6 zákona č. 437/2004 Z.z. dáva poškodenému ako aj poskytovateľovi náhrady možnosť uzatvoriť dohodu o spornom nároku, avšak neustanovuje splatnosť nároku poškodeného, iba podmienky uplatnenia nároku na súde pre prípad, že sa začalo „dohodovacie konanie“. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal mu náhradu trov konania.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalovaného podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je opodstatnené. Preto napadnutý rozsudok vo veci samej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil a podľa § 387 ods. 2 CSP, keďže sa v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia súdom prvej inštancie, na tieto ďalej iba poukazuje.

Podľa § 387 ods.1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

5. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 220 ods. 2 CSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce.

6. Odvolací súd v zmysle § 380 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa tak hmotnoprávnu, ako aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré účastník môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmajacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 380 ods. 2 CSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

7. Odvolací súd, rozhodujúci o odvolaní podanom žalovaným, súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania žalovanej v druhom rade a skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, preskúmal v danej veci tak napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, konanie, ktoré mu predchádzalo a tiež dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec právne posúdil. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalovaná v druhom rade sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa nestotožňuje, neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe žalobkyne vyhovel.

8.1. Predmetom odvolacieho konania je vyhovujúca časť rozsudku, ktorým súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia a škodu v súvislosti s obstaraním lekárskeho posudku. Žalobca v odvolaní namietal nevyporiadanie sa súdu prvej inštancie s jeho námietkami o nedostatku lekárskeho posudku. Jeho tvrdenie nie je pravdivé, pretože súd prvej inštancie sa vypořiadal s jeho námietkami v bode 45 rozsudku, keď uviedol, že nezistil žiadne prekážky, pre ktoré by mal lekárske posudky považovať za nedostatočné a žalovaný nenamietal bodové ohodnotenie, nepredložil iné bodové ohodnotenie.

9. Žalovaný sa prvýkrát vyjadril k lekárskeho posudku v podaní zo dňa 03.01.2021 namietajúc, že lekári neboli oprávnení vydať lekárske posudky, pretože nebolo oboznámení so znaleckými posudkami vyhotovenými v trestnom konaní, uvedení lekári ich neboli oprávnení vydať, nie sú riadne vyplnené a nespĺňajú formálnu stránku. Odvolací súd dodáva, že posudok zo dňa 14.04.2020 podpísal MUDr. O. ako posudzujúci lekár a MUDr. L. W. ako prednosta a primár oddelenia. Lekársky posudok zo dňa 12.05.2020 podpísala MUDr. U. a posudzujúci lekár MUDr. W.. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. lekárskeho posudok spracúva posudzujúci lekár a vydáva zdravotníckemu zariadeniu, ktorého posudzujúci lekár vypracoval lekárskeho posudok. Ak je posudzujúcim lekárom lekár zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, lekárskeho posudok posudzuje primár príslušného oddelenia alebo prednosta príslušnej kliniky zdravotníckeho zariadenia alebo jeho zástupca, ak rozsah následkov presahuje 200 bodov. Z uvedeného vyplýva, že posudky boli vypracované posudzujúcimi lekármi, vydaný posudok

lekárskym zariadením podpísaný primárom príslušného oddelenia. Druhý posudok bol podpísaný MUDr. W., posudzujúcim lekárom za fakultnú nemocnicu a MUDr. U., ktorá nie je lekárkou zariadenia ústavnej starostlivosti. Odvolací súd preto odvolací dôvod žalovaného nepovažoval za dôvodný.

10. Rovnako nepovažoval za dôvodnú námietku súdu k nevyjadreniu § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z.z.. Žalovaný zrejme nepochopil citované ustanovenie, ktoré v odseku 1 dáva možnosť poškodenému riešiť nárok uzatvorením dohody. Nepodmieňuje podanie žaloby na súd povinnosťou predchádzajúceho uplatnenia nároku u poškodeného. Preto aj v tejto časti je odvolanie žalovaného nedôvodné.

11. Rovnako z odvolania žalovaného vyplýva nepochopenie nároku na náhradu za bolestné a sťaženie spoločenského uplatnenia. Bolestné sa priznáva za už vytrpenú bolesť a náhrada za sťaženia spoločenského uplatnenia za negatívne následky poškodeného zdravia. Bolestné sa v zmysle ustanovenia § 3 zákona číslo 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje za bolesti spôsobené poškodením na zdraví, jeho liečením, odstránením jeho následkov. Ide teda jednak o bolesť, ktorú poškodený cíti pri samotnom úraze, ako aj pri liečení a po ňom. Liečením sa však nerozumie iba doba, počas ktorej lekár poskytuje ošetrovanie, ale aj doba medzi jednotlivými ošetrovaniami, teda doba od začiatku do skončenia liečenia. Napokon ide aj o bolesť, ktorou trpí poškodený, napr. pri rehabilitačnej starostlivosti. Až keď sa celý liečebný proces skončil, sú známe všetky okolnosti smerodajné pre stanovenie bolestného, a preto až vtedy začína plynúť premlčacia lehota, pokiaľ ide o právo na túto časť náhrady škody (uznesenie NS SR sp.zn. 3Cdo 661/2015). Z uvedeného vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť pre nárok na náhradu škody na zdraví titulom bolestného, dňom ustálenia zdravotného stavu poškodeného. Ustanovenie § 8 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z.z. upravuje, kedy môže byť prvýkrát vydaný relevantný lekársky posudok. Túto možnosť viaže na ustálenie zdravotného stavu poškodeného. V prípade sťaženia spoločenského uplatnenia tak k ustáleniu dochádza v zásade po uplynutí jedného roka, odkedy došlo k poškodeniu zdravia. Moment ustálenia zdravotného stavu nastáva, keď možno vôbec po prvýkrát posúdiť, či úraz alebo iná ujma zanechali na zdraví poškodeného nejaké následky a ošetrojúci lekár vôbec po prvýkrát môže objektívne posúdiť, či úraz alebo iná ujma zanechali na zdraví poškodeného nejaké následky, ak áno, v akom rozsahu, akej sú povahy. Až po splnení týchto kumulatívne splnených zistení môže ošetrojúci lekár vôbec prvýkrát objektívne posúdiť aj bodovo ohodnotiť rozsah a povahu vzniknutej ujmy. Poškodený sa o škodu dozvie v čase, kedy sa po skončení jeho liečby jeho zdravotný stav natoľko ustáli, že bolo zistiteľné, či a v akom rozsahu k sťaženiu spoločenského uplatnenia u neho došlo, a kedy je možno na základe skutkových okolností, ktoré má k dispozícii, objektívne vykonať ohodnotenie (4 Cdo 152/2010 zo dňa 28. 02.2011). Keďže nárok na náhradu za bolesť a nárok na náhradu sťaženia spoločenského uplatnenia sú dva samostatné od seba nezávislé nároky, k ustáleniu zdravotného stavu tak nedochádza u oboch súčasne, napriek tomu, že majú rovnakú povahu a vzišli z rovnakej škodovej udalosti. Z toho dôvodu inak plynie premlčacia doba u oboch nárokov (R 28/1970). Súd prvej inštancie správne v dôvodoch rozhodnutia v bodoch 37, 38, 39 uviedol rozdiel plynutia premlčacích lehôt a ich posúdenie. Správne sa v bode 39 vypořiadal s nedovolaním sa námietky premlčania žalovaného. Odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil. Preto nepovažuje za potrebné opakovať dôvody rozhodnutia, na ktorom založil súd prvej inštancie svoje závery. Odvolateľ nesprávne posudzoval plynutie premlčacích lehôt o oboch nárokoch totožne.

12. Odvolateľ v úvode odvolania uviedol, že odvolaním napáda výroky I., II., IV. rozsudku. Nikde nezdôvodnil odvolanie proti II. výroku rozsudku, čím nevymedzil obsah odvolacieho konania, preto odvolací súd v tejto časti rozsudok ako vecne správny potvrdil.

13. V závere odvolateľ namietal rozhodnutie v časti náhrady trov konania majúcej za to, že súd prvej inštancie mal samostatným výrokom rozhodnúť o trovách konania v zamietajúcej časti bolestného a vyhovujúcej časti sťaženia spoločenského uplatnenia, pretože sú to samostatné nároky. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie v časti náhrady trov konania, pretože odvolanie žalovaného je v tejto časti dôvodné. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že sa jedná o dva samostatné nároky, pri ktorých sa posudzuje rozdielne premlčacia doba. Odvolací súd sa s ním stotožnil vzhľadom na vyššie uvedené, jedná sa o samostatné dielčie nároky. Preto mal rozhodnúť o trovách konania samostatne podľa pomeru úspechu. Odvolací súd preto v tejto časti zmenil rozsudok súdu prvej inštancie a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v zamietajúcej časti a žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo vyhovujúcej časti. O trovách konania rozhodol podľa § 396 v spojení s § 262 a § 255 ods. 1 CSP.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 v spojení s § 262 a § 255 ods. 1 CSP a žalobcovi úspešnému v odvolacom konaní priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).